

Analysis of effective components in parental involvement: A qualitative approach with content analysis method

Fariba Agah¹, Mohammad Ali Nadi^{*2}, Fariba Karimi³

Received: 28/02/2021

صفحات: ۲۶۹-۳۰۰

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۱۲/۱۰

Accepted: 19/06/2021

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۳/۲۹

Abstract

Parental involvement in school is very important. Today, society's expectations of the education system have increased. Therefore, the educational system is not only responsible for teaching and transferring educational materials in the minds of learners, and for the success of educational programs, policymakers in the education system must provide the grounds for parental participation to promote student growth. If there is no logical, participatory and two-way communication between the three institutions of home, school and society, their function will be separate from each other. This is a problem that affects many families today. The current situation of any society is the result of yesterday's learning of people at home and school, and the future situation of any society is the result of investments that are made today on the knowledge of people at home, school and society. The important principle of wisdom is that the future cannot be found, it can be made. If you are looking to build the future of the community, build a bridge between home and school and allow this bridge to cross the community. One of the main problems of our country is the lack of close and intimate communication between school and families. Due to the weakness in the structures and system of communication between the school and the family and the lack of awareness of parents about their decisive role and destiny in the scientific and spiritual development of their children and lack of knowledge of legal capacities created to interact

1. PhD student in Educational Management, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

*Corresponding Author:

mnadi@khuif.ac.ir

3. Associate Professor, Department of Educational Sciences 1, Isfahan (Khorasgan) branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

with the school is located. The aim of this study was to investigate the effective components in parental participation in a qualitative manner and with a content analysis method based on inductive approach (Atrid-Sterling). Sampling of all library documents and scientific resources that have been published in reputable scientific-research journals was selected by reviewing the relevant contents. In the present study, 120 sources were examined. Data analysis was performed based on thematic analysis. To validate the data, the method of reviewing and taking a position of the researcher and aligning with scientific sources and key documents of education were used. The findings were also validated using the opinions of a group of technical experts and the steering committee. Based on the results of this study, the effective components in parental participation at the level of content analysis based on the research conducted included the following classification: 1 general theme (parent participation approach), 16 basic themes (structural changes, the birth of a new concept of association, attitude alignment, focus on parent-centeredness, systematic perspective, application of technological knowledge, responsibility, knowledge enhancement in the field of interaction, contextual factors. Adaptive process, capable managers, compliance with norms, implementation of effective programs, human behavior, parental engagement mechanism, trust building) and 4 organizational themes (dominant challenges, partnership building, basic assumptions of interaction and interaction engineering). The research findings indicate that, first of all, confrontations with the existing challenges in the relationship between parents and educators should be considered, which includes all activities and programs that have shortcomings due to current macro-administrative policies, education and current laws and regulations. Reconsiders in order to accept parents in the educational system and their interaction with the school. Another factor is functional and structural limitations, so removing these barriers helps to establish a continuous teacher-parent relationship. The Parent-Teacher Association, as the custodian of parental involvement in school, establishes a school-to-home connection and a two-way relationship by legitimizing parental involvement and a modernized structure and focus on parent-centeredness. The next effective component in parental involvement is the creation of a platform for participation, which includes all activities and practices that encourage parents to be more involved and involved in their children's activities. Therefore, participatory strategies must be promoted and shown to them. Since interaction is a two-way approach, the potential of both approaches is

significant, and the implementation of workshops and in-service courses helps to develop home-school relationships. In this regard, the systematic view states that for the participation of parents, formulating a strategy based on organizing and adopting policies and guidelines that can lead to maximum parental participation is of particular importance and necessity. A systemic view of the school and the recognition of its culture by parents provides insight into the educational role of the family and facilitates interaction with the school. The basic assumptions of interaction are all necessary and fundamental activities and are supported by the officials and executors of interaction. The cultural, educational and training needs of the current society have made the acquisition of more scientific, professional and professional competencies necessary and inevitable for managers. Underlying factors are the preconditions for parental involvement in school and include economic, social, and cultural capital, each of which alone provides opportunities for parental participation. Social capital indicates the psychological readiness of individuals in society to engage in collective action. The economic capital of the family causes the parents to provide better and more opportunities for their children with more income and facilities. But cultural capital has the greatest impact on parents' thoughts and behavior. The thinking, empathy and empathy of school staff with parents is very effective in their interaction. Using parents in education and school decisions and their participation in group trips and participation in social networking while instilling a sense of empowerment in parents strengthens their motivation to participate. Communication and interaction engineering is another approach in establishing purposeful and constructive communication and deepening and facilitating the home-school relationship. Paying attention to human issues and the relationships between them, establishing effective communication and parental participation in children's affairs, purposeful and two-way discourse need a precise engineering and providing conditions that play a significant role in deepening and strengthening parent-teacher interaction. Feasibility study, establishing desirable human relationships, creating a happy environment are also effective in motivating and attracting parents to school. Perhaps the most important strategy for parent interaction is to build trust, and that is what leads to a high level of participation and is done in the form of social and cooperative cooperation

Keywords: effective components, participation, parents, content analysis method, qualitative approach.

شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین در مدرسه: رویکردی کیفی با

روش تحلیل مضمون

فریبا آگاه^۱، ممدعلی نادی^{۲*}، فریبا کریمی^۳

چکیده

مشارکت والدین در مدرسه از اهمیت بسزایی برخوردار است. امروزه انتظارات جامعه از دستگاه تعلیم و تربیت به صورت روز افزون افزایش یافته است. لذا نظام آموزشی تنها مسئولیت تدریس و انتقال مواد آموزشی در ذهن فراگیران را بر عهده ندارد و برای موفقیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی بایستی سیاست‌گذاران نظام آموزش و پرورش زمینه‌های مشارکت والدین را برای ارتقاء رشد دانش‌آموزان فراهم آورند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین به شیوه کیفی و با روش تحلیل مضمون بر مبنای رویکرد استقرایی (آتراید - استرلینگ) انجام شده است. نمونه‌گیری از مجموع اسناد کتابخانه‌ای و منابع علمی که در مجلات معتبر علمی - پژوهشی چاپ گردیده است با بررسی محتواهای مرتبط انتخاب گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس تحلیل مضمون انجام شد. برای اعتباریابی داده‌ها از روش بازبینی و موضع‌گیری پژوهشگر و همسوسازی با منابع علمی و اسناد کلیدی آموزش و پرورش استفاده گردید. بر اساس نتایج این پژوهش مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین در ۱ مضمون کلی، ۱۶ مضمون پایه و ۴ مضمون سازمان دهنده چالش‌های غالب، بسترسازی مشارکت، مفروضه‌های بنیادی تعامل و مهندسی ارتباط و تعامل طبقه‌بندی گردید.

واژگان کلیدی: مؤلفه‌های مؤثر، مشارکت، والدین، تحلیل مضمون، رویکرد کیفی.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

Email: mnadi@khuif.ac.ir

* نویسنده مسئول:

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

مقدمه

نظام آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین و حساس‌ترین زیر نظام اجتماعی نیازمند مشارکت فعال اعضای جامعه به‌ویژه اولیا است (Gohari, Jamshidi & Amin Beidakhti, 2015). مشارکت والدین از حوزه‌های پر اهمیت تحقیقی در جامعه‌شناسی آموزش و پرورش است که به دلیل گستردگی قلمرویی ارائه یک تعریف مشخص و جامع از آن بسیار مشکل است (Zarei, Dehghani & Salehi, 2019). مشارکت والدین به عنوان مهم‌ترین سرمایه‌های اجتماعی و مبتنی بر مدرسه به تعامل تأثیر مثبت آن بر دانش‌آموزان و معلمان یکی از حوزه‌های مهم پژوهش در جامعه‌شناسی آموزش است (Jabar, 2015). در طبقه‌بندی‌های موجود سه بعد مشارکت والدین شامل مشارکت مبتنی بر خانه، مشارکت مبتنی بر مدرسه و اداره مدرسه ذکر می‌گردد. مشارکت و مشارکت والدین در فعالیتهای مدرسه اشاره دارد (Fiore, 2001). مشارکت مبتنی بر خانه یکی از جنبه‌های مشارکت والدین است که والدین اغلب با هدف موفقیت تحصیلی فرزندان خود و ارتقای عملکرد مدرسه به کار می‌گیرند و در نهایت مشارکت مبتنی بر اداره مدرسه اشاره به محدوده‌ای که والدین می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های مدرسه مشارکت داشته باشند اطلاق می‌شود (Zarei, Dehghani & Salehi, 2019). از سوی دیگر مدارس برای رسیدن به اهداف خود نیازمند استفاده از مشارکت والدین در همه ابعاد هستند (Habibi & Saravani, 2010). در ذهن فراگیران را بر عهده ندارد و برای موفقیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی بایستی سیاست‌گذاران نظام آموزش و پرورش زمینه‌های مشارکت والدین را برای ارتقاء رشد دانش‌آموزان فراهم آورند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین به شیوه کیفی و با روش تحلیل مضمون برم بنای رویکرد همچنین مشارکت و تعامل والدین در مدرسه شرایط آموزش و یادگیری را تسهیل و به رشد همه‌جانبه فرزندان کمک می‌کند و انسجام و هماهنگی در ابعاد تعلیم و تربیت را به وجود می‌آورد (Javanbakhtaval & Vafadar, 2004) زمانی که والدین یا معلمان بر روی گستره‌ای از موضوعات ارتباط برقرار می‌کنند یادگیری این دانش‌آموزان پیشرفت می‌کند لذا ارتباط خوب وابسته به حمایت و همکاری است (Lekli, Kaloti, 2015). والدین و معلمان باید در کنار هم کار کنند و برای این منظور آموزش‌ها و برنامه‌ریزی‌های ویژه‌ای صورت گیرد (Vikart, 2007).

اساس بحث ارتباط خانه و مدرسه از آنجا شروع می‌شود که والدین مهم‌ترین معلم کودکانشان هستند. لذا باید توجه داشت از مسائل اساسی کشور ما عدم برقراری ارتباط نزدیک و صمیمی بین مدرسه و خانواده‌هاست. به دلیل ضعف در ساختارها و نظام برقراری ارتباط مدرسه با خانواده و عدم آگاهی والدین از نقش تعیین‌کننده و سرنوشت‌سازشان در توسعه علمی و معنوی فرزندان و عدم آگاهی از ظرفیت‌های قانونی ایجاد شده به منظور تعامل آنان با مدرسه مشکلات زیادی روبروی نظام آموزشی ما قرار گرفته است (Jafar Yousefi & Fereydounnejad, 2015) و در نظام کنونی آموزش و پرورش، سازوکارهای جلب و جذب مشارکت‌های تخصصی و علمی والدین به شکل نظام‌مند وجود ندارد. در عمل هیچ‌گاه والدین در جریان آموزش فرزندان به بازی گرفته نمی‌شوند و رابطه تخصصی و علمی بین والدین و عوامل مدرسه هم کمتر دیده می‌شود (Aslani, 2007). در مالزی مدارس کشور برای ترویج مشارکت والدین و معلمان سازمان‌دهی شدند و بر این باورند که بدون ارتباط خوب و تعامل آنان عملکرد دانش‌آموزان تضعیف می‌شود (Simon, 2017) و در فنلاند فرآیند تبادل همکاری به عنوان یک پیشرفت جدید ایجاد شده است و موقعیت والدین محدود به نقش آن‌ها در زندگی خانوادگی و توجه به فرزندان به عنوان هدف تعلیم و تربیت است (Karila, Alasutari, 2012). باید توجه داشت اتخاذ تصمیمات مهم نیازمند استفاده از خرد جمعی است لذا تعامل والدین با مدرسه ضرورت تام دارد (Javanbakhtaval & Vafadar, 2004). نکته مهم‌تر این‌که شناخت دانش‌آموز که از ضرورت‌های کار تربیتی است بدون تجمیع اندیشه با پدران و مادران امکان‌پذیر نیست به لحاظ این‌که آن‌ها بازوی قدرتمند و کارآمدی برای مدارس به حساب می‌آیند (Adib, Mardan Arbat, 2018). مشارکت در آموزش و پرورش نیازمند آن است که زمینه و بستر لازم برای آن فراهم شود، فراهم آوردن عدالت اجتماعی، برنامه‌ریزی غیرمتمرکز و رفع تبعیض‌ها در این مورد ایفای نقش می‌کند (Matin, 2012). از این روابط مدرسه و خانه فرایند تعاملی و مداوم است که چنانچه مشارکت به‌خوبی صورت گیرد باعث اثربخشی و کارایی می‌شود. و این مسئله که چرا خانه و مدرسه نتوانسته‌اند به‌طور موفقیت‌آمیزی با هم همکاری و تعامل کنند، نشانه‌ها و علل و عوامل بسیاری حکایت از آن دارند که مشکل اصلی در عدم کفایت و عدم تناسب روابط بین دو سازمان خانه و مدرسه است. لذا آن‌چه به نظر می‌رسد در رویکرد

مشارکتی خانه و مدرسه قابل توجه و بااهمیت است، شناسایی مؤلفه‌هایی است که با شناخت آن‌ها ضمن تسهیل ارتباطات دوسویه اولیا-مربیان، بستر مناسبی برای نگاه غیرمتمرکز و اختیار مسئولین در به‌کارگیری مشارکت والدین بخصوص در تصمیم‌گیری‌ها و مداخله تخصصی در امور آموزشی را فراهم کند. در این پژوهش شناسایی این مؤلفه‌ها مورد بررسی قرار گرفت و سؤال پژوهش به شرح زیر مطرح گردید:

مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین کدامند؟

پیشینه پژوهش

در دهه‌های اخیر پژوهشگران متعددی پیرامون مشارکت والدین در مدرسه مطالعه نموده‌اند. از جمله:

(Rajaeipour, Farhang, Agha Hoseini & Ghalavandi, 2012) در پژوهشی با موضوع راه‌های بهبود مناسبات خانه و مدرسه از دیدگاه آموزگاران به این نتیجه رسیدند که: برخورد همراه با خوش‌رویی و حسن خلق ثبات در تصمیم‌گیری، رعایت عدالت در برخورد با افراد موجب بهبود مناسبات خانه و مدرسه می‌گردد. همچنین بالا بردن آگاهی اولیا از مسائل آموزش و پرورش به واسطه شرکت آنان در انجمن اولیا و مربیان تحقق می‌پذیرد. (Matin, 2012) در پژوهشی با موضوع "ضرورت مشارکت در آموزش و پرورش، کاستی‌ها و راهکارها" نتیجه می‌گیرد: بدون همکاری جامعه، خانواده و آموزش و پرورش که نهادهای مهم اجتماعی هستند مشارکت به سرانجام نمی‌رسد. گسترش مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش نیازمند این است که زمینه و بستر لازم برای آن در سه نهاد مذکور فراهم شود. فراهم آوردن عدالت اجتماعی، برنامه‌ریزی غیرمتمرکز، رفع تبعیض‌ها در این مورد ایفای نقش می‌کنند. بنابراین شایسته است زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی مشارکت از جنبه‌های مختلف فراهم آید. (Lekli & kalotis (2015) در پژوهشی دیگر با عنوان "ایجاد همکاری‌های معلم - والدین به‌عنوان یک روش مؤثر پیش‌بینی موفقیت‌های شاگردان" نتیجه می‌گیرند مهارت‌های ارتباطی خوب بین پدر و مادر و معلمین عامل اساسی انگیزه یادگیری دانش‌آموزان و موفقیت آن‌ها در مدرسه همچنین کاهش رفتارهای نامطلوب است. (Desforges & Abochar (2003

پژوهشی با موضوع " تأثیر مداخلات والدینی و آموزش خانواده بر پیشرفت دانش آموز و سازگاری او" به این نتایج دست یافتند، که مداخلات والدینی از جمله: ملاقات والدین با مدرسه پیرامون نقش مدرسه و آیین نامه ها و برنامه ها، مشارکت در امور مدرسه، همکاری در مدرسه به منظور حمایت از معلمین، ارتباط قوی و افزایش سطوح مداخلات با شرکت در کلاس های آموزشی مادران، فرآیند آموزش فرزندان را بهبود می بخشد. همچنین یافته ها نشان دادند سطوح خودجوش مداخلات والدینی در آموزش فرزندان ارزشمند بوده و موجب یک درک بلندمدت با اثرگذاری زیاد می گردد و موجب می شود فرآیندها خوب فهمیده شوند. (Simon 2017) در پژوهشی با عنوان مطالعه تعامل والدین - معلمین در مدارس ابتدایی مالزی بیان می کند ایجاد کارگاه های آموزشی برای والدین و ارتباطات برای معلمان و مدیران مدرسه و ارائه دستورالعمل ها عمومی است. همچنین برقراری ارتباط مثبت با والدین و دانش خاص برای همه مدارس در رابطه با چگونگی کار وجود دارد. والدین مشتریان مدرسه هستند بدون آن ها مدارس قادر به اجرای کار نمی باشند عدم ارتباط بین معلم - والدین نشانه ضعف مدیریت است. رابطه حرفه ای و تعاملات بین والدین - معلم و سازش و مصالحه برای رسیدن به هدف لازم است. از ویژگی های شخصیت خوب هر معلم رفتار با دیگران است. افزایش دخالت مثبت والدین بهترین ارتباط است و به مربیان کمک می کند تا محیط خلاقانه و دوستانه ایجاد کند. معیار ارزیابی بازخورد از والدین در خصوص کیفیت آموزش به عنوان بازخورد سازنده عمل می کند، همچنین موجب اطلاعات مفید در مورد جنبه های کلیدی کار معلم و ارتقاء صلاحیت حرفه ای معلمان می گردد.

در نهایت با توجه به این که پژوهش های متعددی در زمینه مزایای مشارکت والدین یا دلایل عدم مشارکت والدین در مدرسه ارائه شده است، اما توجه و شناسایی مؤلفه هایی که موجب مشارکت والدین در مدرسه می گردد حائز اهمیت است. لذا این پژوهش توجه ویژه ای برای شناسایی مؤلفه های مؤثر در مشارکت والدین در مدرسه خواهد داشت و تلاش می کند با بررسی متون علمی-پژوهشی و فعالیت های مهم و ضروری از سطح کلان در آموزش و پرورش تا سطح خرد در مناطق و مدارس، سؤال پژوهشی ذیل را پاسخ گوید.

سؤال پژوهشی: مؤلفه های مؤثر در مشارکت والدین کدامند؟

مبانی نظری پژوهش

تعامل خانه و مدرسه در امور تحصیلی پیامدهای مثبتی به همراه دارد و این نقش در بهبود نتایج آموزشی به مدت چهل سال شناخته شده است و توسط بسیاری از دولت‌ها مورد تأیید قرار گرفته است (Hornby, 2011).

(Maleki, 2008) در نظریه‌ای بیان می‌کند: رفتارهای انسانی تصورات و بینش‌های او را نشان می‌دهد. آدمی هر طور که به امور زندگی نگاه کند، متناسب با آن رفتار خواهد کرد. لذا اگر اولیا می‌خواهند نقش پدر و مادری خود را به بهترین نحو انجام دهند می‌بایست به امر تعلیم و تربیت همت گماشته و در ارتباط مستمر با مدرسه کوشا باشند.

نظریه رشد شناختی پیاژه

این نظریه بر اساس هردو مورد "اتصالات پیچیده ژنتیکی" از پیش برنامه‌ریزی شده کودک برای رشد و تکامل وهم بر اساس یک محیط پر بار، انگیزشی و تأثیرپذیر هست. به‌عنوان مثال، فعالیت‌های مشارکتی والدین مانند تمرین مشق شب فرصتی را برای فرزندان ایجاد می‌کند تا با والدین خود ارتباط معناداری برقرار کنند به‌گونه‌ای که دانش خود را در یک محیط اجتماعی و جسمی از طریق این فرآیند ایجاد می‌کنند (Tekin, 2011).

نظریه فرهنگی اجتماعی ویگوتسکی

نظریه ویگوتسکی بر کسب کارکردهای ذهنی از طریق تأثیر متقابل اجتماعی، توجه و تأکید دارد. او قاطعانه بیان می‌کند که دانش و اطلاعات جدید از طریق مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی درونی می‌شوند. به بیان ساده‌تر ویگوتسکی اهمیت خانواده و فرهنگ را تشخیص می‌دهد. او اظهار نظر می‌کند که کودکان یک سطح پیشرفت دارند که به آنچه که کودک به تنهایی می‌تواند کسب کند اشاره می‌کند. سطح دیگر به توانایی‌های کودک، زمانی که تحت تأثیر راهنمایی یک فرد بزرگسال یا یک همتای تواناتر کار می‌کند، اشاره دارد. لذا وی معتقد است والدین در توسعه و پیشرفت تحصیلی سهم بسزایی دارند. (Prior, Masoudnia, 1963)

نظریه بوم‌شناختی برون فر برنر

این نظریه در زمینه حوزه‌های توسعه، به‌طور گسترده‌ای در مطالعات رابطه والدین و معلم به کار گرفته شده است. برنر ادعا می‌کند که توسعه انسانی در بسیاری از محیط‌ها رخ می‌دهد، درحالی‌که خانواده زمینه اصلی توسعه انسانی است. او معتقد است ارتباط بین خرده نظام‌هایی مانند خانه و مدرسه در میان سیستم، منجر به سهولت رشد می‌شود. به‌عنوان مثال توانایی کودک در خواندن و نوشتن فقط به رخدادهای مدرسه وابسته نیست، بلکه به چگونگی تعمیم این فعالیت‌ها در خانه نیز بستگی دارد. (Bronfenbrenner, 1986)

نظریه جان دیوئی

از دیگر نظریه‌پردازی که می‌توان در دیدگاه‌های مشارکت والدین آن را صاحب‌نظر دانست، جان دیوئی است. دیوئی یک شیوه اکتشافی-بنیادی در آموزش و پرورش برای کودکان بنیان نهاد. او بر اهمیت تجربه‌های فردی کودک تأکید کرده و معتقد بود کودکان از راه تجربه می‌آموزند. همچنین وی تشخیص داد، رویدادهای آموزشی با تجارب و رویدادهای اجتماعی در یکدیگر در هم آمیخته‌اند. دیوئی دو تجربه را برای یادگیری معنادار می‌دانست، اول تجربه‌ای که در دانش‌آموزان علاقه و رغبت ایجاد کرده و آنان را برانگیزاند و جذب کند، دوم این‌که این تجربه‌های فرا گرفته شده به یادگیری بیشتر منجر شود. دیوئی بیان کرد تجربه‌هایی جالب و جذاب هستند که کودکان به وسیله دیگران به سوی آن‌ها هدایت و راهنمایی می‌شوند (Prior, Masoudnia, 1963).

فارلند در تئوری خود توانایی، تخصص و تجربه مسئولین مدرسه را در ترغیب اولیای دانش‌آموزان به سوی مشارکت مهم خوانده است و آن را عوامل مدیریتی می‌نامد. فیش بانن وروم: والدین زمانی به مشارکت روی می‌آورند که قبلاً پیامدها و نتایج احتمالی و فواید مترتب بر آن را ارزیابی کرده باشند (عامل اقتصادی) کاپلان: حمایت اجتماعی و شبکه‌های حمایتی از جمله دوستان، مسئولین مدارس، سایر والدین و... بر مشارکت والدین تأثیرگذار است (عوامل اجتماعی). هومتز: بر اساس تئوری موقعیت اگر والدین احساس نمایند که در تعامل با مدرسه نظراتشان خریدار دارد سعی می‌کنند در امور مدرسه بیشتر مشارکت کنند (Yazdkhasti, Abbaszadeh, 2007).

مفاهیم و اصول نظریه روابط انسانی دانشمندانی چون التون مایو، ماری پارکر فالت و مک گریگور شاید بیش از هر سازمانی در محیط‌های آموزشی زمینه پذیرش داشتند، زیرا ماهیت کار آموزش و پرورش ایجاب می‌کرد که جوانب انسانی کار مورد توجه قرار گرفته و در پرتو رهنمودهای آنان آموزش‌های مهارت‌های روابط انسانی در سازمان‌ها رایج شود (Amini, Rezapour & Naseh, 2008). طبق دیدگاه یادگیری اجتماعی، یادگیری می‌تواند با مشاهده رفتار دیگران و پیامدهای حاصل از رفتار آن‌ها اتفاق بیفتد. هنگامی که فرد رفتار مشارکت‌جویانه را مشاهده می‌کند و اطرافیان نیز وی را مورد تشویق و حمایت قرار می‌دهند این رفتار در فرد مشاهده‌گر تقویت شده و پس از طی فرآیندهای یادگیری، فعالیت‌های مشارکتی را آغاز خواهد نمود. (Azimi Hashemi, Reza Manesh, 2014)

طبقه‌بندی هاگز (۱۹۸۱): وی ۷ نوع مشارکت والدین را در مدارس معرفی می‌کند که عبارتند از: دیدار با معلمان برای کسب اطلاعات، همکاری با مدرسه از طریق انجام کار عملی یا کمک‌های مالی، استفاده از امکانات مدرسه برای اهداف خود، تهیه منابع و امکانات برای فعالیت‌های فوق برنامه، تهیه منابع و امکانات برای برنامه درسی، شرکت در فعالیت‌های مشترک با مدارس و شرکت در تدوین و اجرای سیاست‌های مدارس. به اعتقاد هاگز ۵ مشارکت اولیه انفعالی و فقط دو مرحله آخر را می‌توان مشارکت فعال نامید (Norouz Nejad Ghadi, Seraji, 2016).

تئوری ۵ آرزوی جهانی مازلو که توسط ریچ در سال ۱۹۸۷ در ارتباط با معلم والدین به کار برده شد. این تئوری شامل شناخت والدین از خودشان با این درک که آنان مربیان بزرگی در زندگی فرزندانشان هستند، والدین بدانند مسئولین مدرسه از تأثیر آن‌ها در آموزش فرزندانشان آگاه هستند، والدین باور کنند مسئولین مدرسه به قدرت و تجربیات آنان اعتماد دارند، امنیت خاطر والدین به لحاظ حضورشان در مدرسه تأمین می‌گردد و معلمین بر تأمین نیاز والدین تمرکز کنند. تئوری مدل‌های ارتباط خانه و مدرسه که توسط سواپ در سال (۱۹۹۳) مطرح گردید. در این تئوری ۴ مدل ارتباط خانه و مدرسه شامل مدل حمایتی، انتقال مدرسه به خانه، مدل غنی‌سازی دوره تحصیلی و مدل همکاری مطرح می‌شود و بیان می‌دارد به جز مدل شماره ۱ که فایده در دستیابی مؤثر به اهداف را از طریق حمایت مدرسه در مقابل

مزاحمت‌های والدین می‌داند، سه مدل دیگر در پیشرفت فرزندان، بهبود برنامه آموزشی، تعامل و مشارکت والدین در امور، غنی‌سازی برنامه و محتواهای آموزشی، ایجاد ارتباط دوطرفه، بهبود یادگیری در خانه و مدرسه، تمهید حمایت دوطرفه و تصمیمات منسجم در جلسات شورا بسیار مؤثر و کارساز می‌داند. (Mashudu, 2015)

باچ و گولدرینگ (۱۹۹۸): مشارکت والدین در تصمیم‌گیری‌ها را این‌طور ترسیم می‌کنند:

-مدل توانمندسازی والدین که مانع تأثیر مربیان بر مساعدت‌های والدین می‌شود.

-مدل مشارکت متقابل که هم والدین وهم مربیان قدرت تصمیم‌گیری را تجربه می‌کنند.

-مدل سنتی یا بوراکراتیک که در آن نه والدین و نه مربیان قدرت زیادی در تصمیم‌گیری ندارند به خاطر این‌که احتمالاً کنترل و نظارت به‌طور محلی متمرکز شده است.

- مدل معلم حرفه‌ای که معلمان بر اساس تخصصشان یا شخصاً یا مشارکتی با پرسنل مدرسه تصمیم‌گیری می‌کنند اما والدین هیچ جایگاهی در تصمیم‌گیری ندارند (Azimi Hashemi, Reza Manesh, 2014).

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در مشارکت والدین در مدرسه در زمره پژوهش‌های کیفی و با مطالعه و بررسی کتابخانه‌ای، اسناد بالادستی، مقالات، پایان‌نامه، کتاب، همایش‌های ملی و بین‌المللی، از پایگاه‌های علمی فارسی، پرتال جامع علوم انسانی، سیویلیکا، نورمگز، مگیران، پایگاه اطلاعات علمی و جهاد دانشگاهی SID، در بازه زمانی ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۸ و پایگاه‌های علمی لاتین مانند، Elsevier، Wiley، Springer، Scopus، proquest، در بازه زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ انجام شد. نمونه‌گیری در پژوهش حاضر هدفمند بود و در واقع در پژوهش کیفی تعداد نمونه تا مرحله‌ای انجام می‌گیرد که داده بیشتری که سبب توسعه، تعدیل، بزرگ‌تر شدن یا اضافه شدن به تئوری موجود گردد وارد نشود، یعنی داده‌ها تکرار شده یا طبقه‌بندی موجود را تغییر نمی‌دهند، که این رویکرد را اشباع نظری می‌نامند (Hardy & Bryman, 2009). در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه، کار جمع‌آوری داده‌ها، تا مرحله‌ی پدید آیی نظم و عدم گسترش بیش از حد با تعداد ۸۷ منبع از پایگاه‌های ذکرشده پایان گرفت. در واقع

نمونه‌گیری در پژوهش کیفی تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون برم بنای رویکرد استقرایی (آتراید-استرلینگ) انجام گرفته است. تحلیل مضمون روشی است که معمولاً برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در تحقیقات کیفی اولیه مورد استفاده قرار می‌گیرد. این روش داده‌ها را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند. در این روش، مضمون پایه مبین نکات مهمی در متن است و با ترکیب آن‌ها مضمون سازمان دهنده ایجاد می‌شود (Sterling, 2001). اجرای شبکه مضامین، سازمان‌دهی تحلیل محتوای اطلاعات کیفی است که در پی کشف مضامین عمده در یک متن در سطوح مختلف، و هدف آن تسهیل ساختار و نمایش این مضامین است. مقدمات مشهود در متن یا پایین‌ترین مرتبه (مضامین پایه)، دسته‌بندی‌های مضمون پایه که برای خلاصه کردن اصول انتزاعی در یک گروه قرار گرفته‌اند (مضامین سازمان دهنده)، و مضمونی که استعاره‌های اصلی متن را به صورت فراگیر در بر گرفته است (مضمون فراگیر) نام دارد (Erfani, 2017). لذا در این پژوهش ابتدا پاراگراف‌های مرتبط با موضوع پژوهش از منابع استخراج و توسط محقق به کدهای اولیه تبدیل گردید. سپس با دسته‌بندی کدهای اولیه، مضامین پایه استخراج و در ادامه با انتزاعی کردن دسته‌بندی‌ها، مضامین سازمان دهنده و مضمون فراگیر شکل گرفت. برای اعتبار یابی داده‌ها از روش‌های بازبینی و موضع‌گیری پژوهشگر و همسوسازی با منابع علمی و اسناد کلیدی آموزش و پرورش استفاده گردید. همچنین برای سنجش پایایی از ضریب پایایی هولستی^۱ استفاده شد. در این روش متون در دو مرحله کدگذاری می‌شوند. بدین صورت که در مرحله اول توسط پژوهشگر مضامین از مقاله‌ها و منابع دیگر استخراج گردیده و در مرحله دوم با مراجعه به خبرگان، مضامین مرتبط با سؤال پژوهش با نظارت آنان مجدداً شناسایی و استخراج گردید. با مقایسه این دو مرحله و بر مبنای میزان توافق دو مرحله کدگذاری، ضریب پایایی با روش هولستی محاسبه گردید. پاسخ محاسبه (۹۲٪) نشان داد که نتایج از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار است.

1. Holsty

یافته ها

در گام نخست از مجموع منابع و اسناد گردآوری شده در پژوهش پاراگراف های مرتبط، پیرامون مشارکت والدین در مدرسه استخراج گردید و کدگذاری اولیه انجام شد. بخشی از نتایج این گام در جدول شماره ۱ می باشد.

جدول شماره ۱: نمونه هایی از پاراگراف های منتخب و کدهای اولیه پیرامون شناسایی مؤلفه های مشارکت در

مدرسه

ردیف	متن	منبع	کد اولیه
۱	برای مشارکت اولیا در مدرسه تدوین راهبردی که بتواند مشارکت حداکثری آنها را به همراه داشته باشد از ضرورت خاص است، تقویت انجمن های اولیا و مربیان مناسب ترین و مؤثرترین راه مشارکت اولیاست.	Esmaili (2016)	تدوین سیاست های مدرسه مبتنی بر مشارکت تقویت انجمن اولیا مربیان
۲	تعمیق رابطه میان خانه و مدرسه و شناخت فرهنگ مدرسه، تعامل والدین با مدرسه را تضمین می کند، نظام آموزشی کشور در اداره مدارس باید مبتنی بر تصمیم گیری مشارکتی، استقلال نسبی، انعطاف پذیری، روش های غیرمتمرکز و مشارکت جویانه باشد.	Ghureshi & Abdollahi, (2015)	تغییر در ساختار نظام آموزشی برنامه های مشارکت جویانه غیرمتمرکز انعطاف پذیری مسئولین ارتباط عمیق خانه و مدرسه
۳	وجود محیطی گرم و بالنده در خانواده ارتباط مؤثر آنان را تضمین می کند، توجه به خانواده و رفع مشکلات آن موجب عملکرد بهینه خانواده و مسئولیت پذیری در قبال فرزندان است. عملکرد مناسب خانواده به اعضای آن در سازگاری با شرایط کمک نموده و مشکلات ارتباطی را برطرف می نماید.	Asadi Yoonesi, Bakhshi & Rastgoumoghadam, (2018)	جو آرام خانواده رفع مشکلات خانواده عملکرد مسئولانه خانواده

ساختار سازی نوگرایانه در مشارکت	Jafar Yousefi & Fereydounnejad, (2015)	تقویت ساختار و نظام برقراری ارتباط مدرسه با خانواده از عوامل مؤثر بر وجود ارتباط نزدیک خانه و مدرسه است، آگاهی اولیا از ظرفیت‌های قانونی ایجاد شده .	۴
تقابل احترام‌آمیز با والدین		برخورد سازنده مدارس با والدین در مشارکت آنان مؤثر است.	
شناخت فرهنگ خانواده آموزش فرهنگ مشارکت بهره‌مندی از پتانسیل‌های موجود	Monadi (2007)	سرمایه فرهنگی خانواده شکل‌دهنده رفتار و عملکرد آنان با مدرسه است. منابع آموزشی و فرهنگی در شکل‌گیری شخصیت و رفتار والدین مؤثرند.	۵
گفتمان خانوادگی	Manshai (2005)	وجود ارتباط کلامی بین اعضای خانواده بسیار مهم و از عناصر اصلی تعامل است. گفت‌و شنود، مذاکره، و مشاوره در ایجاد ارتباط و تعامل مؤثر است.	۶
آشنایی والدین با نحوه تعامل و همکاری دانش‌افزایی والدین	Erfani (2005)	آشنایی والدین با وظایف و رفتارهایی که تفاهم و همکاری را در آنان تقویت کند تعامل با مدرسه را تسهیل می‌سازد. آموزش والدین در زمینه مسائل تربیتی عامل مؤثر ارتباط والدین است.	۷
آموزش مهارت‌های ارتباطی	Spera (2005)	والدین از طریق آموزش، مشاهده و تجربه مهارت‌های ارتباطی را به دست می‌آورند.	۸
توانمند ساختن والدین	Gandoz (2018)	دانش و توانایی والدین بر مشارکت مؤثر آنان در مدرسه تأثیرگذار است.	۹
اجرای برنامه‌های اثربخش	Oki ki (2014)	مطالعات نشان دادند که والدین مایل هستند به‌طور مؤثر در آموزش و پرورش فرزندان خود درگیر باشند لذا استراتژی‌های خاص و راهبردهای مشارکت بایستی ارتقاء یافته و به آن‌ها نشان داده شود.	۱۰
آموزش خانواده	Qouper (2015)	جلسات آموزشی والدین و مشاوره و راهنمایی آنان فرصت مناسب برقراری ارتباط	۱۱

		با مدرسه را فراهم می کند.	
مدیریت مقتدرانه	Simon (2017)	مدیریت قوی و مقتدرانه در تعامل اولیا بسیار مؤثر است.	۱۲
استفاده از تکنولوژی ارتباطات	Olmsted (2013)	فناوری می تواند به سرعت والدین را به مدرسه مرتبط کند.	۱۳
مشارکت والدین در تصمیم گیری ها	SY (2006)	درخواست از والدین جهت تصمیم گیری در امور مدرسه به تعامل والدین کمک می کند	۱۴
آشنایی والدین باسیاست های آموزشی مدرسه	Fernandez (2017)	آشنایی والدین باسیاست های آموزشی مدرسه از جمله تعامل آنان با مدرسه و پذیرش آن ها درت عامل و همکاری با مدرسه مؤثر است	۱۵
آزادی اظهارنظر والدین در خصوص مسائل مدرسه	Evans (2017)	دعوت از والدین در خصوص نظرخواهی از آنان در ارتباط با مسائل آموزشی موجب افزایش ارتباط آنان با مدرسه می گردد	۱۶
برخورد عادلانه با والدین	Tabrizi & Tabatabaei (2007)	اگر والدین در ارزشیابی از کار خود متوجه شوند پاداش آن ها متناسب با فعالیتشان بوده و عادلانه است مشارکت بیشتری خواهند داشت	۱۷
برخورد مناسب مربیان با والدین	Bastani (2008)	رفتار و گفتار مناسب مربیان در تعامل والدین مؤثر است	۱۸
فراهم ساختن زمینه مشارکت در مدارس فراهم ساختن زمینه مشارکت در خانه	Matin (2012)	مشارکت مردم در آموزش و پرورش نیازمند مهیا ساختن شرایط برای مدرسه و خانه است	۱۹
دیدگاه مشارکتی مدیر	Unesi (2015)	نگاه مشارکت جویانه مدیر بستر مشارکت و تعامل والدین را فراهم می کند	۲۰

در گام دوم با مرتب کردن کدهای اولیه بر اساس مشابهت‌های اولیه بر اساس معنایی، دسته‌بندی به پایین‌ترین سطح مضمون (مضمون پایه) انجام گرفت بخشی از نتایج حاصل در این گام به شرح جدول شماره ۲ می‌باشد.

جدول شماره ۲: نمونه‌هایی از استخراج مضامین پایه از کدهای اولیه، پیرامون شناسایی مؤلفه‌های مشارکت

در مدرسه

مضامین پایه	مضامین اولیه	کد
دیدگاه سیستماتیک	ادراک سیستمی از مدرسه	۱
	ساختارشناسی سازمان	۲
	شناخت قوانین مدرسه	۳
	شناخت فرهنگ و محیط مدرسه	۴
تمرکز بر محوریت والدین	کسب رضایت والدین	۵
	بهبود مناسبات مسئولین با والدین	۶
	تمرکز بر والدین به عنوان ذینفعان اصلی	۷
	توجه به موقعیت اجتماعی والدین	۸
نمود فرآیند سازگاران والدین	همسویی نگرشی خانه-مدرسه	۹
	وفاق نهادی	۱۰
	کنش سازگاران	۱۱
	فرآیند سازش	۱۲
تحولات ساختاری	تغییر ساختار نظام آموزشی	۱۳
	اصلاح قوانین و مقررات	۱۴
	تدوین برنامه‌های مشارکت محور	۱۵
	اصلاح آموزه‌های مشارکت والدین	۱۶
	اصلاح ساختار و روابط	۱۷
	تقویت انجمن اولیا و مربیان	۱۸
	مشروع دانستن حق مشارکت والدین	۱۹

زایش مفهومی نو از انجمن	نگاه نو به جایگاه انجمن	۲۰
	ضمانت اجرایی فعالیت‌های مشارکتی والدین در مدرسه	۲۱
	ایجاد ساختار غیرمتمرکز تصمیم‌گیری در انجمن	۲۲
	به‌روزرسانی فعالیت‌ها در انجمن	۲۳
دانش‌افزایی در حوزه مشارکت	مطالعه گر بودن اولیای مدرسه در حوزه‌های مختلف	۲۴
	نگاه علمی و مطالعه محور به تعامل والدین با مدرسه	۲۵
	توانمندی کادر مدرسه در حوزه مشارکت	۲۶
	آموزش مهارت‌های ارتباطی به کادر مدرسه	۲۷
	مطالعه‌گر ساختن والدین	۲۸
اجرای برنامه‌های اثربخش	ایجاد اتاق اختصاصی به‌منظور حضور والدین در مدرسه	۲۹
	نیازسنجی والدین	۳۰
	مشاوره والدین در امور تربیتی-آموزشی	۳۱
	آشنایی والدین با اهداف آموزشی-تربیتی مدرسه	۳۲
	جلسات مستمر و با کیفیت آموزش خانواده	۳۳
مدیران توانمند	مدیران با سواد در علم مدیریت	۳۴
	استفاده از مدیران خلاق و نواندیش	۳۵
	شناخت مدیر از مجموعه آموزشی	۳۶
	مدیر مشارکت‌جو مدیر آگاه به مسائل روز	۳۷
سلوک انسانی	آزادی بیان و اظهار عقیده والدین	۳۸
	تقابل احترام‌آمیز والدین و کادر مدرسه	۳۹
	روابط انسانی حاکم در مدرسه	۴۰
	اعتمادسازی در والدین	۴۱
	برخورد عادلانه نسبت به والدین	۴۲

در گام سوم، بر اساس مشابهت‌های کاربردی مضامین پایه در مدرسه هرچند مضمون در یک دسته به نام مضمون سازمان دهنده قرار گرفت. بخشی از نتایج این گام نیز در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول شماره ۳: دسته‌بندی مضامین پایه و استخراج مضامین سازمان دهنده پیرامون شناسایی مؤلفه‌های

مشارکت در مدرسه

ردیف	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده
۱	تحولات ساختاری	چالش‌های غالب
۲	زایش مفهومی نو از انجمن	
۳	همسوسازی نگرشی	
۴	تمرکز بر محوریت والدین	
۵	دیدگاه سیستماتیک و سازمانی به مدرسه	بسترسازی مشارکت
۶	کاربرد دانش تکنولوژیک به مدرسه	
۷	دانش‌افزایی در حوزه تعامل	
۸	شناخت قوانین مدرسه	
۹	عوامل زمینه‌ای	مفروضه‌های بنیادی تعامل
۱۰	نمود فرآیند سازگاران	
۱۱	مدیران توانمند	
۱۲	اجرای برنامه‌های اثربخش	
۱۳	انطباق‌پذیری هنجارها	
۱۴	سلوک انسانی	مهندسی ارتباط و تعامل
۱۵	مکانیزم جذب والدین	
۱۶	اعتمادسازی	

سپس با انتزاع یک مضمون حاکم بر کل مضامین به عنوان مضمون فراگیر تدوین نهایی جدول مضامین سه گانه انجام شد. در جدول شماره ۴ دسته بندی مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر مشاهده می شود.

جدول شماره ۴: جدول نهایی تحلیل مضامین سه گانه مربوط به شناسایی مؤلفه های مشارکت در مدرسه

ردیف	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضمون فراگیر
۱	تحولات ساختاری	چالش های غالب	رهیافت مشارکت والدین
۲	زایش مفهومی نواز انجمن		
۳	همسوسازی نگرشی		
۴	تمرکز بر محوریت والدین		
۵	دیدگاه سیستماتیک	بسترسازی مشارکت	
۶	کاربرد دانش تکنولوژیک		
۷	مسئولیت پذیری		
۸	دانش افزایی در حوزه تعامل		
۹	عوامل زمینه ای	مفروضه های بنیادی تعامل	
۱۰	نمود فرآیند سازگارانه		
۱۱	مدیران توانمند		
۱۲	انطباق پذیری هنجارها		
۱۳	اجرای برنامه های اثربخش		
۱۴	سلوک انسانی	مهندسی ارتباط و تعامل	
۱۵	مکانیزم جذب والدین		
۱۶	اعتمادسازی		

بحث و نتیجه گیری

یافته های پژوهش حاضر مؤلفه های مؤثر در مشارکت والدین در مدرسه را در چهار مفهوم کلی سازمان دهنده مشخص نمود که در ذیل توصیف کوتاهی از آنها بیان می گردد. چالش های غالب، اشاره به زیرساخت های مناسب، به سازی و ترمیم سیاست های کلان در راستای ایجاد و تقویت تعامل اولیا و مربیان می باشد. لذا بازبینی و اصلاح قوانین و آزادی عمل

مدارس در این حوزه از گام‌هایی است که از سطوح کلان مدیریتی می‌بایست برداشته شود (Maroofi & Mohammadi, 2019).

Aslani (2007) در پژوهش خود با نتایج همسو با پژوهش حاضر سدهای موجود در آموزش و پرورش و عدم وجود ظرفیت‌های قانونی در ایجاد تعامل و رابطه علمی-تخصصی والدین-مدرسه را بازگو می‌کند. دوم این‌که انجمن‌های اولیا مربیان به لحاظ بخشنامه‌های کلیشه‌ای و عدم اختیار در اجرای غیرمتمرکز برنامه‌ها و نبود ضمانت‌های اجرایی لازم نتوانسته است به خوبی از ظرفیت‌های والدین به نحو مطلوب استفاده نماید. لذا لزوم بازنگری و تعریفی نو از انجمن‌های اولیا و مربیان احساس می‌گردد. (Azimi Hashemi & Rezamanesh (2014) در نتایجی همسو لزوم بازنگری و تقویت شیوه‌های کارکرد انجمن را مورد بررسی قرار می‌دهد. از دیگر عوامل عمده در ارتباط خانه و مدرسه و چالش‌های مهم در این خصوص اصلاح نگرش مدیران و معلمان نسبت به مشارکت والدین و همسوسازی نگرش‌هاست. Adib & Mardan (2018) ، Arbat (2018) ، Rajaeipour (2008) در پژوهش‌های خود ایجاد نگرش مثبت، همسویی دیدگاه‌ها، هم‌اندیشی و همفکری کارکنان مدرسه را راهی مؤثر برای برقراری ارتباط والدین و مدرسه می‌دانند.

بسترسازی مشارکت، اشاره به شیوه‌های عملی در فراهم آوردن زمینه‌های مناسب رویکرد مشارکتی در فعالیتهای مدرسه و تعامل والدین دارد. قبل از هر چیز دیدگاه سیستمی به مدرسه درک تأثیرات متقابل دو سوی تعامل را آسان ساخته و فهم این تأثیرات برای درک رفتار افراد بسیار مهم است. (Esmaili (2016) در پژوهش خود بیان می‌دارد راهبرد مبتنی بر سازمان‌دهی و خط‌مشی‌های برنامه‌ریزی‌شده که مشارکت حداکثری اولیا را به دنبال داشته باشد از اهمیت و ضرورت خاص برخوردار است. (Tehran Moghadam & Shariatbagheri (2011) در نتایجی همسو دیدگاه سیستماتیک و سازمانی به مدرسه را مورد بررسی قرار داده‌اند. استفاده از فناوری و دانش تکنولوژیک می‌تواند نقش مهمی در افزایش مشارکت والدین در فرآیند آموزشی داشته باشد و از آنجاکه مدارس وصل به اینترنت هستند بدون حضور فیزیکی آنان تعامل برقرار می‌گردد (Patrikaku (2014) . Lunts (2003) نیز آگاهی از دانش تکنولوژیک را برای والدین ضروری دانسته و اذعان می‌کند بر تعامل والدین اثر مثبت دارد.

در پژوهش (Kemp (2015) افزایش استفاده از رسانه های اجتماعی را برای برقراری ارتباط مهم می پندارد و بیان می کند که مدارس باید از این ابزار ارتباطی برای ارائه اطلاعات به همه ذینفعان استفاده کنند. قرن ۲۱ قرن دانایی و انقلاب اطلاعات است و یقیناً راهبری آموزش و پرورش آینده به عهده فناوری اطلاعات و ارتباطات خواهد بود. (Khadem Masjedi & Norouzi (2015) در پژوهش خود به صراحت این مطلب را یادآور گردیده اند.

دانش افزایی در حوزه تعامل به ایجاد دگرگونی های رفتاری مثبت در والدین و مربیان و بهبود شیوه های ارتباطی در تعامل والدین - معلمین اشاره دارد. (Saki (2010) در مطالعه خود وجود والدین باسواد و آموزش دیده را در پیشرفت تحصیلی فرزندان مؤثر می داند. (Ahmad (2010) در نتایج همسو با پژوهش حاضر آگاهی و آموزش اولیا و مربیان در زمینه های گوناگون و از جمله مهارت های ارتباطی را منجر به تشویق آنان در پروسه تعامل می داند. لازم است مجریان تعامل اعم از والدین و مسئولین در مدرسه از بی تفاوتی و رخوت در ارتباط بین خانه و مدرسه که بسیار آسیب زا می باشد دوری جویند. در گذشته یکی از عوامل تعامل کم و عدم دخالت والدین در امور تحصیلی باور به این عقیده بود که مدرسه مسئول آموزش و تربیت فرزندان است و خانواده از این جریان مستثنی است. لذا تلاش مدرسه در مسئولیت پذیری والدین و درخواست از آنان جهت تصمیم گیری در فعالیت ها بسیار مهم و ضروری است. (Tehrani Moghadam & Shariat Bagheri (2011) مسئولیت پذیری عوامل آموزشگاه و پاسخگویی به اولیا به عنوان ذینفعان مهم، والدین را مشتری سازمان دانستن و نه عامل خارجی، همه این موارد را در ایجاد مشارکت و تعامل والدین با مدرسه مهم می پندارند. پژوهشگرانی دیگر از جمله (Adib & Mardan Arbat, Ahmadi & Aminaei (2005)، (Kemp (2015)، (Lekli & Kaloti (2015)، (Ahmad (2010) نیز در مطالعات خود به نتایج مشابه دست یافتند.

مفروضه های بنیادی تعامل

اشاره به پیش شرط های لازم برای برقراری ارتباط سازنده و مؤثر دارد. این شرایط بایستی مورد حمایت مسئولین و مجریان تعامل باشد که به پشتوانه احراز آن در فرهنگ خانه و مدرسه

شاهد ارتباط مؤثر اولیا-مربیان باشیم. مسئله مشارکت و تعامل با مدرسه از ضروریات جامعه آموزشی است. در این راستا عواملی به عنوان پیش‌زمینه کنش مشارکتی والدین مورد توجه قرار می‌گیرد که از جمله سرمایه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است. سرمایه فرهنگی، فضاهای فرهنگی را شکل و جهت می‌دهد و بیشترین تأثیر را بر افکار و رفتارهای افراد دارد. لذا خانواده‌هایی با سرمایه‌های فرهنگی مسئولیت‌پذیرتر و نسبت به آینده فرزندان‌شان توجه بیشتر نشان می‌دهند (Smith, 2011).

(Monadi, 2007) نیز به نقل از بوردیو به این مورد اشاره دارد. سرمایه اجتماعی فرد

تعیین‌کننده منزلت او در جامعه است و به عنوان یک منبع برای خانواده عمل می‌کند.

(Mehri, 2005) در پژوهشی بیان می‌کند سرمایه اجتماعی خانواده در موفقیت تحصیلی

دانش‌آموزان نقش اساسی دارد. توجه مسئولین به وضعیت اقتصادی خانواده‌ها و انجام تمهیداتی

در خصوص تأمین نیازهای آنان بستر مناسب مشارکت را فراهم می‌کند. (Sobhani Nejad, 2013)

(Yuzbashi, 2013) در پژوهش خود دریافتند که میانگین بالاتر اقتصادی خانواده مبین برتری

در مشارکت والدین است و به نتایجی همسو با پژوهش حاضر دست یافتند. مورد بعد فرآیند

سازگاران مبین این مطلب است که همکاری و تعامل موجب محیط فاقد تعارض و کشمکش

بین افراد می‌باشد و ضمن ایجاد فرصت‌ها والدین را به مدرسه جذب می‌نماید. (Simon, 2017)

نیز در نتایجی همسو فضای خلاقانه، دوستانه و خالی از کشمکش و تعارض را موجب همکاری

متقابل و تعامل والدین دانسته است. نظام آموزشی اثربخش نیازمند مدیران اثربخش است. این

مدیران با نگاه مشارکتی و به روز و کارآمد به جریان‌های تحصیلی اهداف آموزشی را میسر

می‌سازند. (Yousefi, 2012) در نتایجی همسو دیدگاه مشارکتی مدیر را موجب استفاده

مطلوب و حداکثری از ظرفیت‌های والدین می‌داند. (Gohari, Jamshidi, Amin Beidakhti, 2015)

انعطاف‌پذیری مدیران و کسب شایستگی‌ها توسط آنان را موجب بهبود و پیشرفت کارها

یافتند. شرکت والدین در گردش‌های دسته‌جمعی و مشارکت در شبکه روابط اجتماعی آنان را

از آنچه معلمان انجام می‌دهند آگاه می‌سازد (Azimi Hashemi, Reza Manesh, 2014).

(Sapungan, Supungan, 2014) ایجاد فرصت برای پیشرفت فرزندان و دخالت دادن والدین

در امر یادگیری و آموزش را عامل تشویق مشارکت والدین می‌داند. (Elias, 2003) نیز بازتاب

مستقیم پیشرفت فرزندان و قدردانی از آنان را در تعامل مؤثر در تعامل با مدرسه می‌انگارد. (Desforjes, Abouchaar, 2003)، (Lubuva, 2013) نیز در پژوهش‌های خود به نتایج مشابه دست یافتند. انطباق‌پذیری هنجارها، در هر جامعه با توجه به ارزش‌ها، اعتقادات، آداب‌ورسوم و شرایط اقتصادی، سیاسی، اجتماعی در اهداف و برنامه‌ریزی‌ها، هماهنگی لازم را به وجود آورده و موجب کاهش تعارضات می‌گردد (Manshai, 2005). همگونی ارزش‌ها و هنجارها نسل آینده را از سردرگمی رها می‌سازد و در ارتباط مطلوب و سازنده آن‌ها را کمک می‌نماید. لذا به‌منظور تغییر دانش‌آموزان و کمک به آن‌ها در امر تحصیل لزوم هماهنگی در پذیرش هنجارها و ارزش‌ها فی‌مابین خانه و مدرسه بیش‌ازپیش آشکار می‌گردد. (Kakia, 2008) نیز در پژوهش خود لازمه تحول عمیق و فراگیر فرهنگی در جامعه را تغییر و تحول بنیادی در نظام آموزشی و تحول اساسی در برنامه‌های آموزشی و پرورشی را در گرو همخوانی ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر خانه و مدرسه بیان می‌کند.

مهندسی ارتباط و تعامل

شامل سلوک انسانی در برخورد با والدین، رعایت ادب و احترام، اغماض و چشم‌پوشی از خطاهای ناچیز می‌باشد که والدین را راغب به حضور در مدرسه می‌نماید. (Ahmadi, 2004) در نتایجی همسو بیان می‌دارد والدین زمانی مایل به همکاری و مشارکت در مدرسه خواهند شد که احساس منزلت کنند. (Aslani, 2007) در پژوهش خود دریافت والدین باید در تعلیم و تربیت جایگاه خاص خود را داشته باشند، تا عزتمندی آنان مورد توجه قرار گیرد. (Mirkamali, 2015) وجود رفتارهای احترام‌آمیز و روابط انسانی در مراکز آموزشی و آموزشگاه‌ها را دارای کاربرد بیشتری نسبت به سایر سازمان‌ها می‌داند. مکانیزم جذب والدین مبتنی بر راهکارهایی است که مشارکت فعال و مستمر والدین را در پی داشته باشد. فراهم آوردن عدالت اجتماعی، برنامه‌ریزی غیرمتمرکز و رفع تبعیض در این مورد ایفای نقش می‌کند (Matin, 2011). همچنین (Kemp, 2015) در پژوهش خود یکی از مؤثرترین راه‌های جذب پدر و مادرها به مدرسه را مطلع ساختن آنان از وضعیت تحصیلی فرزندانشان ذکر می‌کند.

پژوهش (Lubuva, 2013) مشارکت والدین در تصمیم‌گیری‌ها را عامل جذب والدین به مدرسه می‌انگارد. اعتمادسازی یکی از مفاهیم مهم و عاملی در جهت تعامل بین افراد در جامعه است و اعتماد همان نگرش مثبت به فرد یا امر خارجی، همچنین پیش‌شرط عمده و کلیدی برای موجودیت هر جامعه‌ای است (Azkia & Hassani Rad, 2009).

محدودیت‌های پژوهش

این محدودیت‌ها از بعد موضوعی ناظر به عوامل مرتبط با بخش کلان در وزارتخانه که متولی صدور بخشنامه‌ها و اعمال قانون در راستای مشارکت والدین و تمرکزگرایی است نمود دارد. همچنین موارد مرتبط با مدرسه و دیدگاه سنتی حاکم بر فعالیت‌های مدارس به‌گونه‌ای است که اگر چه والدین تمایل به شرکت در امور را دارند اما فقدان خطوط ارتباطی آزادانه یا حمایت‌های مورد نیاز از سوی مدارس مانع این امر می‌شود. از سوی دیگر نگرش منفی کادر مدرسه نسبت به توانمندی والدین در ایفای نقش خودشان و عدم آمادگی در پذیرش والدین این فرآیند را با مشکل مواجه ساخته است. همچنین عدم آگاهی والدین از اهداف و کارکردها و کارکردهای مدرسه، عدم درک والدین نسبت به ارزش مشارکت خود، کم‌سواد و مشکلات معیشتی از دیگر موانع و محدودیت‌های مشارکت والدین است. همچنین در بعد اجرایی پژوهش محدودیت منابع در خصوص موضوع مورد بررسی قابل توجه است. در منابع داخلی مطالب مربوط به عدم مشارکت والدین، فواید مشارکت و انواع مشارکت در مدرسه گستره وسیع‌تری از منابع مربوط به راهکارهای جذب و جلب مشارکت والدین، یا عوامل مؤثر در تعامل والدین با مدرسه وجود دارد، و درموردی هم که بحث مشارکت والدین به میان آمده است، بیشتر در زمینه مالی و فیزیکی است.

پیشنهادات

در اولین قدم زیرساخت‌های اساسی مشارکت والدین در مدارس و بهینه‌سازی آن مورد توجه دقیق مسئولین قرار گیرد، و با تمرکززدایی در اجرای برنامه‌ها، فرصت تفکر و نواندیشی و خلاقیت به مجریان داده شود تا بر اساس امکانات، منابع و محدودیت‌های موجود پروسه تعامل را

احیا کنند. همچنین کادر مدرسه با تغییر نگرش سنتی خود و نگاهی روزآمد و باور به توانمندی های والدین، فرهنگ پذیرش والدین را ایجاد و تقویت نموده و از پتانسیل بالقوه آنان در انجام امور استفاده بهینه نمایند. مسئولان در آموزش و پرورش نقش مهمی بر عهده دارند، لذا هم به لحاظ پشتوانه قانونی و هم درک مشابه از موضوع قادر خواهند بود سازوکارهای لازم را فراهم نمایند. از طرفی مدیران توانمند نقش مهمی در اطلاع رسانی و ارتباط با والدین دارند، لذا باید آموزش های لازم در این خصوص را نه تنها خود بگذرانند، بلکه برای معلمان مدرسه نیز به عنوان حلقه مؤثر بعدی در تعامل با خانواده ها انجام دهند. و این مهم با لحاظ کردن ساختار قانونی و نظام مند در انتخاب مدیران و نظارت مدیران ارشد و میانی قابل اجرا می باشد. همچنین با تعریفی نو از انجمن اولیا و مربیان، شرح وظایف و اهداف، آن ها را از ساختار کلیشه ای و متمرکز بیرون ساخته تا بتوانند با تشکیلات جدید فعال تر و مؤثرتر در ایجاد ارتباط خانه و مدرسه عمل کنند. با توجه به گستردگی و تنوع فرهنگ، وضعیت اقتصادی، اجتماعی و سطح تحصیلات در استان های مختلف کشور، لازم است در هر استان با توجه به زیرساخت های موجود و شرایط ویژه راه های مشارکت به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گیرد. ارزشیابی از روند توسعه مشارکت در مدارس در سراسر کشور ضمن بازخورد نکات مثبت و منفی عملکردهای مؤثر را بهبود بخشیده و با اطلاع رسانی به ذینفعان این فرآیند را کارا تر می سازد. برای رفع کاستی های موجود در امر مشارکت اقداماتی مانند، تبلیغات مداوم و گسترده، اطلاع رسانی، تشویق، ترغیب و جلب توجه مردم به نحوه مشارکت و الگوهای مناسب به طرق مختلف، ایجاد اعتماد در مردم، فرهنگ سازی، برنامه ریزی دقیق و جمع آوری اطلاعات برای مشارکت مردم و سازمان ها، کمک های فکری و عملی، برنامه ریزی کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت برای توسعه مشارکت والدین از راهکارهای مؤثر است.

References

- Ahmadi, F., & Aminaei, M. (2005). The relationship between social normals behavior of adolescents in Tehran and the moral status of mothers. Quarterly journal of Family and Research, 2(2), 55-81. [In Persian].
- Azimihashemi, M., & Rezamanesh, F. (2014). A Survey on Methods of Enhancing the Function of Parent- Teacher Association (A Case Study on Parent-Teacher Association of Khorasan Razavi Province. Quarterly Journal of New Thoughts on Educational, 10(4), 131-151. [In Persian].
- Asadiyoonesi, M., Bakhshi, F., & Rastgoumoghadam, M. (2018). A Comparison of Academic Achievement, Motivation and Self-Efficacy of High Schools Girls Based on their Mothers' Engagement with Children's Learning. Quarterly journal of Family and Research, 15 (2), 87-108. [In Persian].
- Ahmadi, J. (2004). Enriching the activities of the association of parents and educators of injuries and strategies. Quarterly journal of Family and Research, 1(1), 105-110. [In Persian].
- Aslani, A. (2007). Consulting trainings for school principals, Educational Research and Planning Organization, Tehran, School Publications. [In Persian].
- Amini, M., Rezapour, G., & Naseh, J. (2008). Experimental study of effective methods on improving and developing human relations among school staff in Kashan. Quarterly Journal of Education, 95, 163-186. [In Persian].
- Adib, E., & Mardanarbat, F. (2018). Parent's experience regarding participation in their children's education: A qualitative study. Education Journal, 6(2), 69-96. [In Persian].
- Azkiya, M., & Hassanirad, K. (2009). The role of the Social Trust in the Participation of People in the Rural Development Projects, Development Projects. Journal Social Sciences Bulletin, 3(1), 7-27. [in Persian].
- Ahmad, M. (2010). A sociological study of parent-teacher relation in public secondary school in Pakistan. Phd thesis, university of Nottingham.
- Attride-Stirling, J. (2001). Thematic network: An analytic tool for qualitative research, 1(3), 385-405.

- Bastani, G. (2007). *Principies and Techniques of Effective Establishment with Rest*. Ghoghnoos Publication.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Recent Advance in Research on the Ecology of Human Development. In *Development as Action in Context*. Springer, Berlin, Heidelberg, 278-309.
- Cooper, L. (2015). *Building home-school partnership with parents of English language learners in a high school community: A mixed method phenomenological study of one high school in Southern California*. PHD Thesis, University of Pepperdine, School of Education and Psychology.
- Desforges, Ch., & Abouchaar, A. (2003). The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: Aliterature review, Department for Education and skills, creating opportunity, Achieving Excellence. Research Report, 433.
- Elias, M., Bryan, k., patrikaku, & Weissberg, R. (2003). Challenges in creating effective home-school partnerships in adolescence: promising paths for collaboration. *The school community journal*, 13 (1), 133-153.
- Erfani, N. (2005). Comparison of value tendency of young parents of Sanandaj families in 1981. *Quarterly journal of Family and Research*, 1(1), 61-73. [In Persian].
- Esmaili, T. (2016). *Educational Consequences of Parents 'Participation in the Parents' Association*. Tehran, Mojak Publications. Documents Organization of the National Library of the Islamic Republic of Iran. [In Persian].
- Evans, L. (2017). *Increasing parental involvement the effectiveness of a parent education programing: One urban charter school*. Master Thesis, The school of Education and Health Science, Dayton University.
- Fernandez, R. (2017). Parent involvement and academic performance less control, more communicational. *International Journal of Clinical and Psychology*, 29(4), 453-461.
- Fiore, D. J. (2001). *School, Family, and community partnership: Preparing Educators and Improving Schools*. NASSP Bulletin, 627, 85-87.
- Ghureshi, M., & Abdollahi, B. (2015). Identifying barriers to parental participation in schools in the western cities of Tehran province. *National Conference on Research in the use of engineering and management sciences in the field of Iran University of Technology and Management*. Tehran. [In Persian].

- Gohari, Z., Jamshidi, L., & Aminbeidokhti, A. (2015). Identifying barriers to parents' participation in primary school affairs in Semnan. *Quarterly Journal of Educational Studies and Planning*, 7, 133-162. [In Persian].
- Gunduz, G. (2018). The investigation of parents' interactions and their childrens' learning levels at parental coaching carried out over social network. *Universal Journal of Educational Research*, 6(3), 491-518.
- Jabar, M. (2015). Filipino Mother's involvement in children's education: Experiences and challenge. Available from: <http://www.researchgate.net/public/26724456>.
- Jafaryousefi, N., & Fereydounnejad, M. (2015). Parent-teacher interaction and its role in student excellence (with a model for evaluating parents and teachers associations). Isfahan: Kankash Publications. [In Persian].
- Javanbakhtaval, J., & Vafadar, S. (2004). Parents and teachers association: structure, duties, responsibilities. Tehran: Abed Publications. [In Persian].
- Habibi, Sh., & Saravani, M. (2010). Studying the relationship between parental participation in educational process of elementary students and their educational achievement. *Journal of Educational Research*, 7(29), 1-27. [In Persian].
- Hardy, M.A., & Bryman, A. (2009). *A Handbook of Data Analysis*. London. SAGE Publications.
- Prior, J., & Masoudnia, A. (2010). *Familys' Partnership in Preschools' Education and Training*. PARENT-TEACHER ASSOCIATION Publication.
- Khadem Masjidi, H., & Norouzi, D. (2015). The Impact of the Using Information and Communication Iechnology (ICT) by Parents and Classmates on Choosing the Field of Study by Students (Dushanbe, Tajikistan). *Educational Psychology*, 12(42), 41-59. [In Persian].
- Karila, K., & Alasutari, M. (2012). Drawing partnership on paper: How do the forms for individual education plans frame parent-teacher relationship?. *International Journal about parents in Education*, 6(1), 14-26.
- Kemp, J. (2015). Increasing parental involvement by using a variety of communication tolls. MA Thesis, Department of curriculum and Insrtuction. University of Victoria.

- Kakia, L. (2008). The study of the role of family education in creating maladaptation of incompatible adolescents in girls' middle schools in Tehran province. *Quarterly journal of Family and Research*, 2(3), 5-30. [In Persian].
- Lekli, L., & Kaloti, E. (2015). Building parent-teacher partnerships as an effective means of fostering pupils' success. *Academic Journal of Interdisciplinary studies*, 4 (1), 101-104.
- Lubuva, J. (2013). Parental involvement in the management of school programs: A case of TEMEKE municipal in PEDP implementation. MA Thesis, university of Tanzania.
- Lunts, E. (2003). Parent involvement in childrens' education: Connecting family and schools by using teiecommunications technologies. *Meridian: A Middle school computer technologies Journal*, 6(1), 1-25.
- Mashudu, S. (2015). 10 Factors that lead to low parental involvement in farm school in the Madibeng Area. Master thesis, University of South Africa.
- Monadi, M. (2007). Cultura capitals and family cultural spaces. *Journal of Family and Research*, 1(1), 1-25. [In Persian].
- Mehri, K. (2005). A review of the impact of social capital on the academic success of Tehran students. *Quarterly Journal of Family and Research*, 2(2), 104 – 127. [In Persian].
- Matin, N. (2011). The Importance of Involvement in Education and the Ways to Alleviate the Shortcomings. *Journal of Sociology of Education*, 3, 143-174. [In Persian].
- Mirkamali, M. (2015). Establishment human relations in schools. Tehran: Yastroon Publications. [In Persian].
- Monshi, F. (2005). The susceptibility of students' value system from family and school. *Quarterly Journal of Family and Research*, 2(1), 136-183. [In Persian].
- Maroofi, y., & Mohammadi, M. h. (2019). The moderating role of learning climate on the impact of quality of school life on student self-efficacy. *Journal of School Administration*, 4 (7), 1-30. [In Persian].
- Norouznejadghadi, M., & Seraji, F. (2016). Explanation of Parental Participation in the Curriculum. *Proceedings of the 14th Annual Conference of the Association for Curriculum and Curriculum Studies*, 1-10. [In Persian].

- Olmstead, Ch. (2013). Using technology to increase parent involvement in schools. Orange County Department of Education, Costamesa, Journal Article Reports Research, 57(6), 28-38.
- Oke Ke, Ch. (2014). Effective home-school partnership: Some strategies to help strengthen parental involvement. South African Journal of Education, 34 (3), 1-9.
- Prayer, J., & Masoudnia A. (2010). Familys' Participation in Pre Schools' Educaation and Training. Parent-Teacher Association Publications.
- Patrikaku, E. (2014). Relationships among parents, students, and teacher: The technology wild card. Depaul University Department of counseling special Education, Social and Behavioral science, 174, 2253-2258.
- Rajaeipour, S., Farhang, A., Aghahosseini, T., & Ghalavandi, H. (2008). A review of strategies for improving home-school relations from the perspective of teachers. Journal of Educational Psychology Studies, 5(1), 27-36. [In Persian].
- Simon, Sh. (2017). Astudy of primary school: Parents interaction with teachers in Malaysia, World Academy of Science. Engineering and Technology international Journal of Educational and pedagogical Sciences, 2, 359_366.
- Sapungan, G., & Sapungan, R. (2014). Parental involvement in child's education: Importance, barriers and benefits. Asian Journal of Mangement science and Education, 3(2), 42-48.
- Spera, Ch. (2005). A review of the relationship among parenting practices, Parenting style, and adolescent school achievement. Educational Psychology Review, 17, 125-146.
- Sy, S. (2006). Rethinking parent involvement during the translation to first grades: A focus and Asian American families. The School Cmmunity Journal, 16(1), 107-120.
- Smith, K. U. (2011). The impact of parental involvement on student achievement. PHD thesis Univresity of Southern California.
- Saki, R. (2010). Factors affecting the academic achievement of high school students in Tehran. Quarterly Journal of Education, 101(1), 58-83. [In Persian].
- Sobhaninejad, M., & Yuzbashi, A. (2013). A study of family barriers to parental participation in secondary schools in Isfahan. Journal Training and Learning Researches, 23(3). 361-378. [In Persian].

- Tehranimoghadam, H., & Shariatbagheri, M. (2011). The relationship of family function with responsibility and satisfaction of basic psychological needs of high school male students. *Journal of Family Research*, 14(54), 221-235. [In Persian].
- Tekin, A. K. (2011). Parent involvement revisited: Background, theories. And models. *International journal of applied educational studies*, 11(1), 1-13.
- Vikart, D. (2007). Early childhood education: Needs and opportunities, translator, Kambiz Poshineh & Ali Akbar Khosravi, A. Tehran: Kourosh Publications. [In Persian].
- Yousefi, F. (2012). The place of play in improving the social skills of female elementary school students from the perspective of Zarrinshahr teachers. Master thesis, Educational Sciences and Psychology, Faculty of Khorasgan University. [In Persian].
- Yazdkhasti, B., & Abbaszadeh, M. (2007), A study of the Influential Factors of Parents Participation on High School Affaire: Case Study of East Azarbaijan Province High Schools. *Journal Education*, 14(3), 45-62. [In Persian].
- Zarei, A., Deghani, M., & Salehi, K. (2019). The Analysis of Parent Involvement Restrictions in Secondary School: A Phenomenology Study. *Journal of Theory and Practice in Curriculum*, 14(70), 71-96. [In Persian].